

ترکیه است و حتی نصف خط لوله نورد استریم معادل ۲۷ میلیارد متر مکعب برای صادرات به اروپا در نظر گرفته شده است. نکته مهم اینجاست که تولید گاز روسیه کفاف این میزان تعهد صادراتی را نخواهد داد. حتی ما می‌توانیم در همکاری‌های جدید خود، روس‌ها را به سرمایه‌گذاری در بالادست صنعت گاز کشور هدایت کنیم.

منافع هر دو کشور در مخالفت با احداث این خط لوله واعمال سیاست‌ها و نقشه‌های مقابله‌ای تعریف شده است. وی افزود: روس‌ها تا سال ۲۰۲۳ تعهد صادراتی به میزان ۹۶/۵ میلیارد متر مکعب در سال ایجاد کرده‌اند. مثلاً قرار است ۳۸ میلیارد متر مکعب به چین صادر کنند، ۳۱/۵ میلیارد متر مکعب دو لایه صادراتی جدید به

توسعه روابط ایران و روسیه در بخش انرژی

دکتر محمدصادق جوکار سرپرست موسسه مطالعات بین‌المللی انرژی گفت: یکی از زمینه‌های همکاری ایران و روسیه تعیین تکلیف خط لوله ترانس کاسپین برای انتقال گاز ترکمنستان از دریای خزر به آذربایجان و صادرات به اروپاست. با توجه به موضوع رژیم دریایی خزر و تبعات اقتصادی این خط لوله در دور زدن ایران و روسیه،

بررسی ظرفیت‌های ایران و روسیه در زمینه توسعه روابط اقتصادی

ایران-روسیه به دنبال افزایش تجارت

رئیس‌جمهور همراه تعدادی از اعضای کابینه دولت سیزدهم راهی مسکو شدند. این سفر که به دعوت رئیس‌جمهور روسیه انجام شده ماهیت اقتصادی دارد و به گفته برخی کارشناسان، ایران باید در این زمینه اقدامات و زیرساخت لازم را برای ایجاد روابط بیشتر انجام دهد. روسیه و چین شرکای راهبردی ایران محسوب می‌شوند که در تحریم شورای امنیت ملی علیه ایران، کشورمان را تنها نگذاشتند و روابط مانند قبل ادامه داشت. به گفته تحلیلگران بین‌المللی، ایران پس از اجرای توافق ۲۵ ساله با چین باید با روسیه نیز چنین قراردادی را امضا برسانند. روسیه همسایه شمالی ایران است و تجارت با این کشور به مراتب هزینه پایین‌تری نسبت به سایر کشورها دارد. در این گزارش به چگونگی تجارت ایران و روسیه پرداخته‌ایم و گفته‌ایم کدام کالاها از ایران توانایی صادرات به سرزمین روس‌ها را دارد.

منافع مشترک

توسعه مناسبات تجاری بین ایران و روسیه و همکاری دو کشور در بخش‌های مختلف اقتصادی می‌تواند گره‌های موجود در تجارت منطقه‌ای بین کشورهای آسیای میانه و جنوب آسیا را باز کند. تهران و مسکو در بسیاری از حوزه‌ها مواضع و منافع مشترک داشته و ازجمله نقاط مشترک در فضای سیاسی چند ساله اخیر دو کشور می‌توان به قرار گرفتن در لیست تحریم‌های غرب اشاره کرد. ایران به دلیل توسعه فناوری صلح‌آمیز هسته‌ای و روسیه هم به علت بالاگرفتن تنش بااوکرین از سوی آمریکا و اروپا تحریم شده‌اند. دو کشور در حوزه‌های امنیتی نظیر بحران داعش در سوریه هم همکاری‌های نزدیکی باهم داشته‌و همین مواضع مشترک موجب بالا رفتن پتانسیل همکاری در حوزه اقتصادی بین دو کشور شده است. در سال ۲۰۱۴ و پس از تحریم روسیه از سوی اروپا و آمریکا در موضوع اوکراین و شبه جزیره کریمه، روسیه هم دست به تقابل تحریمی با اروپا زد و واردات بسیاری از محصولات را از کشورهای عضو اتحادیه اروپا ممنوع اعلام کرد. در آن زمان ایران نخستین کشوری بود که روس‌ها به فکر تأمین نیازهای وارداتی خود از آن افتادند.

شرکای ایران به دنبال همکاری بیشتر

طی هفته‌های گذشته خبرهای مرتبط با توافق ۲۵ ساله ایران با چین و ظرفیت سرمایه‌گذاری ۴۰۰ میلیارد دلاری در قالب این طرح در اغلب رسانه‌ها منتشر شد. آن‌طور که رسانه‌ها می‌گویند تهران برای رها کردن خود از تحریم‌های آمریکا، توافق با چین را به سرانجام رسانده اما باید توجه داشت چین علاوه بر ایران با کشورهای دیگر نیز سند همکاری دارد. در این مسیر فقط چین نیست که به دنبال تقویت مناسبات با ایران است؛ چرا که روسیه هم تصمیم گرفته در همین راستا روابط خود را با ایران تقویت کرده و در حوزه‌های مختلف، همکاری‌های نزدیک اقتصادی با ایران داشته باشد. روس‌ها در سه حوزه معاملات تسلیحاتی، پروژه‌های مشترک نفتی و گازی و همچنین حمل و نقل به دنبال همکاری‌های نزدیک اقتصادی با ایران هستند. ایران در حوزه حمل و نقل می‌تواند نقش محور ترانزیتی برای مسکو ایفا کرده و دست روسیه را به کشورهای جنوب آسیا برساند. هرگونه همکاری بین روسیه و ایران در حوزه توسعه شبکه حمل و نقل به‌طور حتم نشان‌دهنده آن خواهد بود که دو کشور به دنبال توسعه همکاری‌های بلندمدت در آینده هستند. این درحالی است که قبلاً این‌گونه نبود و همکاری‌ها بین دو طرف معمولاً محدود و برای کوتاه‌مدت بود. در واقع می‌توان گفت در سطوح بالای نظام اسلامی و دولت ایران و کاخ کرملین این اراده برای توسعه همکاری شکل گرفته است. مسکو هم اکنون در حال ساخت یک بندر جدید در شهر لگان در ساحل دریای خزر است. ارزش این پروژه ۱/۶ میلیارد دلار برآورد شده و ظرفیت آن جابه‌جایی ۱۲/۵ میلیون تن کالا در سال اعلام شده و روسیه این بندر را به‌طور اختصاصی با هدف تجارت با ایران و هند می‌سازد. قرار است ایران نقش محور ترانزیتی را برای روس‌ها در تجارت با هند و دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس ایفا کند. دو بندر انزلی در ایران و آستاراخان در روسیه نیز با خط کشتیرانی به یکدیگر متصل شده‌اند.

روس‌ها چه کالایی نیاز دارند؟

حجم تجارت روسیه حدود ۸۰۰ میلیارد دلار است که ۳۵۰ میلیارد دلار در بخش واردات و ۴۵۰ میلیارد دلار در کفه صادرات قرار دارد. حیوانات زنده و محصولات حیوانی، محصولات گیاهی، چربی‌ها و روغنهای حیوانی و گیاهی، موادغذایی آماده، سرکه و تنباکو، محصولات معدنی، محصولات صنایع شیمیایی یا صنایع وابسته، پلاستیک و مصنوعات آن، چرم و پوست خام، چوب و اشیای چوبی، خمیر چوب و کاغذهای بازیافتی، منسوجات و کالاهای نساجی، کشش، چوب صندلی، چتر، مصنوعات سنگ، گچ و سیمان، مروارید طبیعی با پرورش، سنگ‌های قیمتی، جواهرات بدلی، فلزات اساسی و محصولات فلزی، ماشین‌آلات و لوازم مکانیکی، تجهیزات الکترونیکی، وسایل نقلیه، کشتی و هواپیما، دستگاه‌های نوری، عکاسی،

اعضای جدید هیات‌مدیره بانک دی انتخاب شدند

مجمع عمومی عادی به طور فوق‌العاده بانک دی با حضور دارندگان ۵۶٫۳۳ درصد از سهام به منظور انتخاب اعضای هیات‌مدیره جدید تشکیل شد.

به گزارش روابط عمومی بانک دی، در این جلسه که صبح چهارشنبه ۲۹ دی با حضور نمایندگان بنیاد شهید و امورایثارگران، سازمان بورس و اوراق بهادار و سهامداران حقیقی و حقوقی بانک دی برگزار شد، اعضای جدید هیات‌مدیره بانک دی انتخاب شدند.

در این جلسه جواد وکیلی، نماینده بنیاد شهید و امورایثارگران و رئیس مجمع با تشریح فرآیند انتخاب هیات‌مدیره بانک دی گفت: پس از درج آگهی انتخاب اعضای هیات‌مدیره در روزنامه رسمی بانک، داوطلبان جهت اخذ تاییدیه‌های لازم به بانک مرکزی معرفی

دستگاه‌های اندازه‌گیری، تجهیزات پزشکی، اسلحه و مهمات، محصولات تولیدی متفرقه، آثار هنری و کلکسیون‌ی و عتیقه‌جات محصولات مورد نیاز روسیه هستند که از کشورهای چین، آلمان، کره جنوبی، بلاروس، آمریکا، ایتالیا، انگلیس، فرانسه، ژاپن، ترکیه، قزاقستان، هلند، ویتنام، هند، جمهوری چک، هلند، سوئیس، اوکراین، اسپانیا و فنلاند تهیه می‌کند. کارشناسان بر این باورند ایران می‌تواند بخش‌های دارای ظرفیت را راهی کشور روسیه کند. کالاهایی مانند مصالح ساختمانی در حجم انبوه، تجهیزات پزشکی، مواد معدنی، مواد غذایی، آثار هنری و پلاستیک و مصنوعات آن. در طول سه دهه گذشته ظرفیت اقتصاد ایران بزرگتر شده و کالاهایی مانند در بطری آب معدنی را که در سید واردات قرار داشت انزویه زنجیره کامل آن در کشور تولید می‌شود.

پیوند بزرگترین دارندگان ذخایر گاز جهان

ایران و روسیه به عنوان بزرگترین دارندگان ذخایرگازی جهان، همزمان با سفر ابراهیم رئیسی به روسیه به دنبال توسعه همکاری‌ها در صنعت نفت و گاز برای افزایش نقش آفرینی در بازارهای جهان هستند. سابقه همکاری ایران و روسیه به حدود ۵۰۰ سال پیش باز می‌گردد. در این مدت علاوه بر همکاری‌های سیاسی، توجه به توسعه مبادلات اقتصادی نیز در دستور کار بوده و دو کشور تلاش کرده‌اند تا با توجه به زمینه‌های مشترک همکاری، بیشترین سهم را در جهان داشته باشند. با اکتشاف نفت در ایران و همچنین روسیه این تعاملات شکل دیگری به خود گرفت و حتی در مواردی برای توسعه میادین نفت و گاز ایران، با روسیه تفاهم‌نامه‌های همکاری به امضا رسید. اهمیت این موضوع آنجاست که این دو کشور جزو بزرگترین دارندگان منابع هیدروکربوری در جهان هستند. ایران و روسیه در مجموع بیش از ۳۷ درصد منابع گازی جهان را در اختیار دارند. روسیه با ۳۵ تریلیون متر مکعب گاز بیش از ۱۹ درصد ذخایر گازی دنیا را در اختیار دارد. ذخایری که حدود ۶۵ درصد آن در منطقه سیبری واقع شده است. بعد از روسیه، ایران با ۳۳ تریلیون ذخایر گازی کشف شده و سهمی ۱۷/۱ درصدی در رتبه دوم جای گرفته است. در ذخایر نفتی نیز این دو کشور وضعیت خوبی دارند و ایران با سهمی ۹/۱ درصدی در ذخایر نفتی و روسیه با سهمی ۶/۲ درصدی در مجموع ۱۵/۳ درصد از منابع نفتی جهان را به خود اختصاص داده‌اند. به بیان بهتر بیش از یک چهارم ذخایر نفت و گاز جهان در اختیار ایران و روسیه است و پیوند استراتژیک آنها می‌تواند قدرت آنها در بازارهای بین‌المللی نفت و گاز را تقویت کند. با این حال، تاکنون به دلیل غفلت از این فرصت، همکاری جدی بین ایران و روسیه در صنعت نفت و گاز اتفاق نیفتاده است. با روی کار آمدن دولت سیزدهم، توجه به توسعه همکاری‌های دو جانبه و منطقه‌ای در دستور کار قرار گرفت. در اولین گام، ایران سوآپ گاز ترکمنستان به جمهوری آذربایجان را آغاز کرد. این در شرایطی بود که خرید گاز از ترکمنستان در پنج سال گذشته به دلیل برخی بی‌تدبیری‌ها متوقف بود. همچنین ایران توانست با تکیه بر دیپلماسی نفتی خود در این مدت، صادرات نفت را نیز افزایش دهد.

جواد اوجی، وزیر نفت درباره سفر خود به روسیه و دیدار با همتای خود گفت در حوزه انرژی نیز در بخش بالادست، توسعه میدان‌های نفت و گاز و بخش پایین‌دست در توسعه پتروپالایشگاه‌ها و پتروشیمی و انتقال تجهیزات و فناوری که در صنعت نفت و گاز ایران راهبردی است، تصمیم‌های خوبی گرفته شد.

وی با بیان این‌که در نشست با شرکت‌های بزرگ روسیه در موضوع انتقال فناوری و تجهیزات راهبردی مورد نیاز صنعت نفت توافقی‌های خوبی انجام شده است، تصریح کرد: نقشه جامع و کامل همکاری با روسیه تدوین شده که در اختیار این کشور قرار گرفته است و امیدواریم در چارچوب این نقشه به توافق و قراردادهای جدیدی دست یابیم.

وزیر نفت با بیان این‌که همچنین پیشنهادهایی در زمینه تبدیل گاز به ال‌ان‌جی و صادرات در قالب آن هم ارائه شد، گفت: تصمیم‌های انتقال فناوری و تجهیزات راهبردی مورد نیاز صنعت نفت توافقی‌های خوبی انجام شده است، مود توافق اولیه طرف روس شد و مورد توافق اولیه طرف روس هم قرار گرفت. عضو کابینه دولت سیزدهم افزود: در مورد خرید ۳۰۰۰ ال‌کوموتیو در قالب خط اعتباری نیز جلسه‌ای برقرار شد. خاندوزی گفت: تسهیل تبادلات ارزی و بانکی از دیگر محورهای مذاکره بود که در این زمینه نکاتی مطرح کردیم و امیدواریم با تعاملات بانک مرکزی در این زمینه، سفر آقای رئیس‌جمهور شروع یک گشایش ویژه باشد.

تقویت همکاری

تقویت همکاری ایران و روسیه در قالب اوپک-پلاس با هدف تأمین منافع و تنظیم بازار انرژی، تأمین نیازمندی‌های متقابل، همکاری منطقه‌ای در انتقال گاز ایران به پاکستان و هند با مشارکت شرکت‌های روسی، بومی‌سازی تجهیزات نفت در ایران، همکاری در حوزه ال‌ان‌جی، انتقال فناوری و سرمایه‌گذاری مشترک، از مهم‌ترین محورهای یارزنی وزیر نفت کشورمان با معاون نخست‌وزیر روسیه در مسکو بود. کمیسیون مشترک اقتصادی ایران و روسیه تاکنون ۱۵ جلسه در تهران و مسکو برگزار شده است. کارگردهای زیرمجموعه کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور، از جمله کارگروه‌های بانکی و مالی، حمل‌ونقل، تجارت و بازرگانی، صنایع، کشاورزی، فناوری، بهداشت، مسکن و گمرک طی دو سال اخیر، نشست‌های مشترکی را به‌صورت برخط برگزار و پیش‌نویس سند شانزدهمین اجلاس را آماده کرده‌اند.

گام سیاست برای اقتصاد

محمودرضا سجادی، سفیر اسبق ایران در روسیه درباره اهمیت تجارت منطقه‌ای به خبرنگار ما گفت: برای صادرات باید یک اراده ملی وجود داشته باشد و در این زمینه گمرک، بانک مرکزی، وزارت صمت و وزارتخانه‌های اقتصادی دیگر دخیل هستند. در زمان ریاست جمهوری بیل کلینتون در آمریکا قرار بود نخست وزیر ژاپن به این کشور سفر کند اما او پیام می‌فرستد که عازم ژاپن است.

برخی دیپلمات‌ها معتقد بودند نخست‌وزیر ژاپن باید به آمریکا بیاید که کلینتون پاسخ داد آن کشور قصد خرید چهار هواپیما را دارد و من می‌روم تا به آنها پیشنهاد دهم از بوئینگ آمریکا خریداری کنند. اقدام رئیس‌جمهور آمریکا از عرف دیپلماتیک خارج بود اما برای بحث صادرات و اقتصاد کشور دست به هر کاری می‌زنند. این موضوع را در ایران هم شاهد هستیم و از زمانی که رهبر معظم انقلاب در بحث فناوری حمایت کردند در این صنعت انقلابی صورت گرفت که از یک کشور وارد کننده به یک کشور صادرکننده تبدیل شده و به گفته وی، تفکری هم که می‌گوید ایران و روسیه نباید به هم نزدیک شود تفکر انگلیسی و اسرائیلی است. سجادی به ظرفیت‌های اقتصادی روسیه پرداخت و افزود: روسیه با نفت و گاز و معادن زیادش سالانه حدود ۸۰۰ میلیارد دلار با جهان تجارت دارد.

سجادی:

روسیه سالانه

۸۰۰میلیارد دلار تجارت

دارد از این رو فرصت

مناسبی پیش روی

ایران برای توسعه روابط

و همچنین رفع نیاز

تجاری روس‌ها است

حجم تجارت

در مجموع حجم مبادلات تجاری بین دو کشور به‌خصوص بعد از تحریم روسیه ازسوی آمریکا و اروپا، سال به سال در حال افزایش است؛ در حالی‌که حجم مناسبات تجاری بین روسیه و ایران در سال ۲۰۱۸ معادل ۱/۷۴ میلیارد دلار بود، این رقم در سال ۲۰۱۹ به دو میلیارد دلار افزایش یافت. روسیه در همین مسیر به ایران ماشین‌آلات، فولاد و محصولات کشاورزی صادر کرده و ایران هم در عوض به این کشور مصالح ساختمانی، مواد پتروشیمی، منسوجات، انواع داروهای پزشکی نظیر رادیو دارو، محصولات صنعتی، لبنیات، صیفی‌جات، میوه و برخی دیگر از کالاها را صادر کرده است. آمارها حاکی است مبادلات تجاری بین دو کشور در سال ۲۰۲۰ هم رشد چند ده‌درصدی داشته و صادرات ایران به روسیه بیش از دو برابر شده است. درواقع در سال گذشته میلادی و در حالی‌که ایران در سال ۲۰۱۹ فقط ۳۹۰ میلیون دلار به روسیه صادرات داشت اما این رقم در سال ۲۰۲۰ به ۱۰۵ درصد افزایش به ۸۰۰ میلیون دلار رسید. به‌طور کلی بین سال‌های ۸۸ تا ۹۸ روس‌ها نه تنها به بهانه تحریم آن‌گونه‌که اروپایی‌ها رفتار کردند، عمل نکرده و تعاملات تجاری خود را با ایران متوقف نکرده، بلکه به‌طور مداوم شاهد رفتن دو کشور به سمت همدیگر در حوزه مبادلات تجاری بوده‌ایم. **ا**